

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของคณะบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับรูปแบบของงานอาสาสมัคร โครงการบัณฑิตอาสา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเพื่อวิเคราะห์รูปแบบที่ควรจะเป็นของงานอาสาสมัคร โครงการบัณฑิตอาสา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบบแผนการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย คณะกรรมการที่ปรึกษาของโครงการบัณฑิตอาสา อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการบัณฑิตอาสา และครูพี่เลี้ยงในพื้นที่ 2) พี่เลี้ยงภาคสนาม ศิษย์เก่าบัณฑิตอาสา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และตัวแทนชุมชนพื้นที่ปฏิบัติงานของบัณฑิตอาสา 3) บัณฑิตอาสา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รุ่นที่ 6

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มี 3 กลุ่ม คือ

1. ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย คณะกรรมการที่ปรึกษาของโครงการบัณฑิตอาสา อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการบัณฑิตอาสา และครูพี่เลี้ยงในพื้นที่ จำนวน 12 คน
2. พี่เลี้ยงภาคสนาม ศิษย์เก่าบัณฑิตอาสา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และตัวแทนชุมชนพื้นที่ปฏิบัติงานของบัณฑิตอาสา จำนวน 18 คน
3. บัณฑิตอาสา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รุ่นที่ 6 จำนวน 10 คน

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของงานอาสาสมัคร โครงการบัณฑิตอาสา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากคณะบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโครงการ โดยวิธีการเชิงปริมาณ ด้วยการตอบแบบสำรวจ (Survey) เพื่อการวิจัย

2. การศึกษาข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของงานอาสาสมัคร โครงการบัณฑิตอาสา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากตัวแทนกลุ่มตัวอย่างคณะบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโครงการ โดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) และการสัมภาษณ์ (Qualitative Interview)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ คือ

แบบสำรวจ (Survey) เป็นแบบสำรวจแบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับรูปแบบที่ควรจะเป็นของงานอาสาสมัคร โครงการบัณฑิตอาสา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของคณะบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโครงการบัณฑิตอาสา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของงานอาสาสมัคร โครงการบัณฑิตอาสา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ พื้นที่ปฏิบัติงาน ระบบพี่เลี้ยง ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา ระบบการคัดเลือกกระบวนการพัฒนาศักยภาพบัณฑิตอาสา การสร้างความร่วมมือและเครือข่าย ระบบติดตามและประเมินผล และแนวทางการพัฒนาโครงการบัณฑิตอาสา ลักษณะคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีเกณฑ์น้ำหนักของความคิดเห็นดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

2. เทคนิคหรือเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ

1. การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) เทคนิคแผนที่ความคิด (Mind Map) และเทคนิคบัตรคำ (Metaplan)

2. การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ

วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือเชิงปริมาณ

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการจัดสร้างเครื่องมือ ตามจุดประสงค์ของการวิจัย

1.2 จัดทำร่างโครงสร้างของแบบสำรวจเพื่อการวิจัย ให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเกี่ยวกับภาษา เนื้อหา และโครงสร้าง

1.3 นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงเครื่องมือให้สมบูรณ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือฉบับจริงที่ใช้ในการวิจัย

2. การสร้างเครื่องมือเชิงคุณภาพ

2.1 กำหนดแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเกี่ยวกับภาษา เนื้อหา และโครงสร้าง

2.3 นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแนวคำถามให้สมบูรณ์เพื่อใช้ในการสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสำรวจไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเกี่ยวกับภาษา เนื้อหา และโครงสร้าง แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไข จนมีความสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง

ผลจากการหาความเที่ยงตรงของแบบสำรวจ พบว่า มีความเที่ยงตรง สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้ตามจุดมุ่งหมาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้วิธีการจัดส่งแบบสำรวจโดยผู้วิจัยเอง ให้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย คณะกรรมการที่ปรึกษาของโครงการบัณฑิตอาสา อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการบัณฑิตอาสา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และครูพี่เลี้ยงในพื้นที่ จำนวน 12 คน 2) พี่เลี้ยงภาคสนาม ศิษย์เก่าบัณฑิตอาสา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และตัวแทนชุมชนพื้นที่ปฏิบัติงานของบัณฑิตอาสา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 18 คน และ 3) บัณฑิตอาสา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รุ่นที่ 6 จำนวน 10 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ รายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) เทคนิคแผนที่ความคิด (Mind Map) และเทคนิคบัตรคำ (Metaplan) สำหรับตัวแทนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3

2.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยเอง สำหรับตัวแทนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย คณะกรรมการที่ปรึกษาของโครงการบัณฑิตอาสา อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการบัณฑิตอาสา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และครูพี่เลี้ยงในพื้นที่

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจะตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของข้อมูล จากนั้นบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์ เพื่อประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ใช้การหาค่าร้อยละ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงาน โครงการบัณฑิตอาสา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นแบบสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนข้อมูลปลายเปิดใช้การสังเคราะห์เนื้อหาจากความสอดคล้องของความคิดเห็นและนำมาพิจารณาร่วมด้วย

1.2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานโครงการบัณฑิตอาสา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
ต่ำกว่า 1.50	เห็นด้วยน้อยที่สุด
1.50 – 2.49	เห็นด้วยน้อย
2.50 – 3.49	เห็นด้วยปานกลาง
3.50 – 4.49	เห็นด้วยมาก
4.50 – 5.00	เห็นด้วยมากที่สุด

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่ได้จากการจัดสนทนากลุ่ม และจากการสัมภาษณ์ นำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่ จัดลำดับ วิเคราะห์เนื้อหา และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)